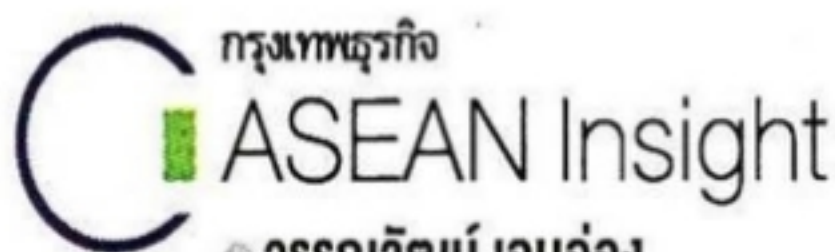

ไทยกับการเป็นประธานอาเซียน 2019

กรุงเทพธุรกิจ

ASEAN Insight

บรรณวิศว์ ेमออง

ผู้ช่วยผู้อำนวยการงานชุดโครงการ "จับตาอาเซียน" (ASEAN Watch) ฝ่าย 1 สกว.

ในช่วงไตรมาสแรกของปี ประเทศไทยในฐานะประธานอาเซียน รับหน้าที่เป็นเจ้าภาพการประชุมหารือและผลักดันความร่วมมือของภูมิภาคในหลายเวทีแล้ว ภายใต้แนวคิด "ร่วมมือ ร่วมใจ ก้าวไกล ยั่งยืน" (Advancing Partnership for Sustainability) สะท้อนวิสัยทัศน์ในการประสานความร่วมมือระหว่างชาติสมาชิกและคู่เจรจา เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนไปพร้อมกัน โดยมีข้อเสนอและกรอบความร่วมมือที่น่าติดตามดังนี้

ในด้านเสาเศรษฐกิจ "การปฏิวัติทางเทคโนโลยีดิจิทัล" หรือ "การปฏิวัติอุตสาหกรรม 4.0" จะเป็นแกนกลางของความร่วมมืออาเซียนในอนาคต ในช่วงเดือนมี.ค.ที่ผ่านมา กระทรวงพาณิชย์เป็นเจ้าภาพการประชุมคณะทำงานระดับสูงว่าด้วยการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียน ครั้งที่ 35

ซึ่งเห็นชอบที่จะเร่งรัดความร่วมมือทางเศรษฐกิจ 3 ด้านให้สัมฤทธิ์ผล ได้แก่ 1.ความพร้อมเพื่อตอบสนองต่อการปฏิวัติอุตสาหกรรม 4.0

2.ความเชื่อมโยงเพื่อความสะดวกในการเคลื่อนย้ายสินค้าของชาติสมาชิก ด้วยระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวของอาเซียน (ASEAN Single Window) รวมถึง "ความตกลงพันธมิตรทางการค้าระดับภูมิภาค" (Regional Comprehensive Economic Partnership : RCEP)

และ 3.ความยั่งยืนในทุกมิติ เช่น การส่งเสริมการประมงอย่างยั่งยืนและการจัดตั้งศูนย์เครือข่ายวิจัยและพัฒนาพลังงานเชื้อเพลิงชีวภาพและพลังงานชีวภาพในอาเซียน เป็นต้น

ในขณะที่การประชุมรัฐมนตรีคลังและผู้ว่าการธนาคารอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการในช่วงต้นเดือน เม.ย.ที่ผ่านมา มีความตกลงร่วมที่จะผลักดันให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าอาเซียนแบบอิเล็กทรอนิกส์ (ATIG e-Form D) ผ่านระบบ ASEAN Single Window ครบทั้ง 10 ประเทศภายในปีนี้

และได้มีการตกลงที่จะเปิดเสรีทางการค้า การบริการทางการเงิน และส่งเสริมการใช้สกุลเงินท้องถิ่น รวมถึงรับรองคู่มือกฎระเบียบการประกันภัยการขนส่งทางทะเล ทางอากาศ และสินค้าผ่านแดน

อันจะส่งเสริมการค้าเสรีและการไหลเวียนของทุนในอาเซียนด้วย

เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปดังเช่นการปฏิวัติอุตสาหกรรม 4.0 ข้างต้น ก็ส่งผลกระทบต่ออาเซียนในเชิงสังคมและวัฒนธรรมเช่นเดียวกัน กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านดิจิทัลอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อหารือในเรื่องของการปรับตัวทางเศรษฐกิจและสังคมต่อสถานการณ์ในภูมิภาคที่เปลี่ยนไป เช่น ความปลอดภัยด้านไซเบอร์ (Cybersecurity) การพัฒนาบุคลากรและการออกกฎหมายด้านดิจิทัล และเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์อย่างต่อเนื่อง

ที่ประชุมเห็นควรให้มีการขยายขอบเขตและหน้าที่ของสภาปฏิบัติการอาเซียนด้านความมั่นคงปลอดภัยบนเครือข่าย (ASEAN Network Security Action Council : ANSAC) ในการประสานงานและเพิ่มพูนความปลอดภัยทางไซเบอร์กับหน่วยงานต่างๆ ในภูมิภาคอันจะนำไปสู่การสร้างเครือข่ายดิจิทัลที่เข้มแข็งในอาเซียน

ในด้านความมั่นคง กระทรวงกลาโหมผลักดันแนวคิด "ความมั่นคงที่ยั่งยืน" (Sustainable Security) ในการประชุมผู้บัญชาการทหารสูงสุดอาเซียนครั้งที่ 16 และการประชุมคณะทำงานเจ้าหน้าที่อาวุโสกลาโหมอาเซียนเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพและความร่วมมือด้านความมั่นคงปลอดภัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม

และวัฒนธรรมของภูมิภาคให้ดำเนินไปอย่างยั่งยืน ที่ประชุมได้หารือกรอบความร่วมมือของฝ่ายทหาร อาทิ การสนับสนุนการบริหารจัดการชายแดน การสร้างความร่วมมือในการรับมือกับภัยคุกคามในภูมิภาค และการแก้ไขการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated Fishing : IUU) และเสนอให้มีการประชุมไซเบอร์กองทัพอาเซียนอีกด้วย อันสะท้อนให้เห็นถึงการเตรียมพร้อมรับมือภัยคุกคามในยุคดิจิทัล

การประสานความร่วมมือภายใต้ความเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาเทคโนโลยีที่รุดหน้ากับความยั่งยืน เริ่มปรากฏเป็นความร่วมมือในเชิง "เทคนิค" ที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ดี ไทยยังมีการกิจสำคัญที่ต้องผลักดันข้อเสนอต่างๆ พร้อมกับวาระภูมิภาคที่สำคัญๆ ต่อไปในเวทีการประชุมสุดยอดอาเซียนที่กำลังจะจัดขึ้นในเดือน มิ.ย. นี้ ยังมีความท้าทายที่ไทยและอาเซียนต้องร่วมหารือและผลักดัน เช่น ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศ CLMV ซึ่งเป็นเรื่องท้าทายในการส่งเสริมการค้าเสรี

กระนั้นประเด็นที่น่ากังวลมากที่สุดซึ่งต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ได้แก่ การย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติในรัฐยะไข่ของเมียนมา ซึ่งอาเซียนก็นำมาหารือในที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอย่างไม่เป็นทางการไปแล้วในเดือน ม.ค. ที่ผ่านมา อีกหนึ่งปัญหาเร่งด่วนคือปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาหมอกควันพิษซึ่งส่งผลเสียต่อสุขภาพของประชากรอาเซียนเป็นอย่างมาก

ถึงแม้ว่าอาเซียนจะมีความตกลงว่าด้วยมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน ในปัจจุบันปัญหานี้ก็ยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง นำไปสู่การตั้งข้อสังเกตถึงประสิทธิภาพของอาเซียนในการจัดการปัญหาข้ามชาติ